

SNEŽNA sova nadleće tundru, razdirući polarnu noć svojim bešumnim, belim letom, nadleće zaleđeno stenje i ledena prostranstva, nenaseljena mesta koja čovek i ne pokušava da osvoji, mesta koja mu deluju nepristupačno, a koja su povremeno bila i kaznionice, ili bi s vremena na vreme privukla ponekog pustinjaka u potrazi za tišinom i samospoznajom – snežna sova nadleće sva ta mesta u potrazi za plenom.

Njeno prisustvo u severnim pustinjama, njen odabir hladnih mora neokovanih ledom, i južnijih obala kojima se zaputi tokom jakih zima, njen život u samoći po kome se razlikuje od drugih ptica selica, a pre svega njena belina, sve izrazitija što je starija, belina s koje polako nestaju crne pruge i tamne mrlje koje su je krasile, dakle prvenstveno ta njena belina, koju remeti jedino njen zlaćani pogled, istovremeno postojan i prodoran, čine je tajnovitom i zastrašujućom – njena retkost takođe.

Ona voli golet, uzvišenja sa kojih može da osmatra okolinu jer je, uprkos svom sporom i gracioznom letu, rasponu krila i skladnosti pokreta, to grabljivica koja pažljivo osmatra horizont, neka vrsta čuvara te nepromenjive pustinje, čiji lov uvek iznova otpočinje. Ostaje sama, svake noći, čak i kad je vedro, ostaje i traži, ustremiljuje se na žrtvu. U Evropi ih je jedva nekoliko hiljada, možda isto toliko na krajnjem severu Amerike, na krajnjem severu Azije i to je sve – na celoj Zemaljskoj kugli. Male su šanse da snežna sova u toku svog života upozna druge vrste sova

ili ušara – ali zato može da preleti okean, da pređe ogromna rastojanja.

Zna da brani svoju teritoriju od neprijatelja, da se ponekad zbog toga udruži sa drugim snežnim sovama da bi zatim svaka od njih nastavila svoj život, svoj lov – život koji u proseku traje devet godina.

I tako su se peroni neprestano punili i praznili, i ljudi pristizali i odlazili, vođeni nekim složenim principom koji možda ima neke veze sa migracionim talasima ili velikim plimama, ko na neku slučajnu, ko na dugo planiranu destinaciju, a da pritom, uprkos svim pripremama i ponetom prtljagu, ugovorenim sastancima, ne znaju tačno šta ih čeka.

Bio je to stakleni krov iz prošlog veka, to jest iz prethodnog veka – pošto je konačno trebalo prihvatiti činjenicu da smo prebegli, pristigli sa nekog drugog mesta koje pripada prošlosti sa željom da se približimo budućnosti, budućnosti kojoj delimično pripadamo, ali koja nam i izmiče – stakleni krov iz prethodnog veka koji je u međuvremenu srušen pa ponovo postavljen i iz čijeg se trenutnog stanja nije moglo zaključiti ništa o događajima i periodima koje je uspešno pregrmeo. Svi su bili potpuno zaokupljeni čekanjem voza i prikupljanjem prtljaga da bi na njega obratili pažnju i ta nezainteresovanost se gubila u vrevi objava, u žamoru razgovora i buci pokretnih stepenica, motora i kočnica.

Stigla sam ranije i čekala neko vreme najpre da jave broj koloseka a potom i da voz stigne, ali su umesto toga javili da će voz kasniti petnaest minuta, pa su putnici, dotad užurbani, sada šetkali po peronu dokono, sporim korakom, ili su uzdisali od nestrpljenja. Petnaest minuta nije bogzna šta, ali čim iskrсне nešto nepredviđeno, čovek se odmah oseti bespomoćno ili izgubljeno.

Posmatrala sam ljude oko sebe pokušavajući da pogodim, po licima, ponašanju, količini prtljaga, jeziku kojim pričaju, da li idu do kraja ili izlaze ranije, ko prelazi granicu a ko ostaje s ove strane, i ko je, od onih što prelaze granicu, odande a ko odavde. Bilo je tu porodica, jedna grupa sasvim sigurno đaka sa profesorima, nekoliko parova i poneko sâm, kao ja – naročito muškarci, kao da žene ređe putuju same ili uopšte manje putuju.

Putovanja – razmišljala sam posmatrajući one koji su proveravali svoje karte, podizali pogled ka tablama koje su potvrđivale da će voz kasniti petnaestak minuta, ili pokušavali da na osnovu šeme voza pogode gde će stati njihov vagon, trudeći se, svako na svoj način, da umanje udeo svega što izmiče kontroli – putovanja nisu tako laka, nisu tako jednostavna kao što se pravimo da verujemo, jer svako se trudi da ponese sa sobom svoj svet, da sačuva svoj život i svoj identitet, da se okruži nevidljivom zaštitom poput mandorle na ikonama, kako bi prebrodio, netaknut, sve nepogode i stigao na odrednicu baš onakav kakav je pošao, poričući time samu suštinu putovanja. Ne, nije uopšte bilo lako ostaviti, otići i prepustiti se onome što se može desiti – i te reči, ostaviti, otići, prepustiti se, budile su u meni neke druge odjeke koji su, usred svih tih vozova i ljudi, onih vozova koji su ipak pristizali, mogli delovati čudno.

Potrudila sam da ponesem što manje stvari, isto kao što sam se potrudila da ograničim trajanje puta kako bih umanjila rizik koji sam predosećala, želeći istovremeno – kako je to često bio slučaj – i da krenem i da ne krenem, da otkrijem i da ne otkrijem, a naročito da saznam i da ne saznam. Možda sam upravo zbog toga izabrala zimu,

trenutak kada su dani kraći, kada su noć i hladnoća koje se spuštaju i šire već sasvim dovoljno opravdanje za to da se ne šeta predugo ulicama nekog grada u potrazi za nečim, već da se vrati u hotelsku sobu i preda se čitanju knjige koja bi se i inače čitala kod kuće, ne bi li se napokon ponovo uspostavila bliskost sa samim sobom i sopstvenim životom u svoj toj različitosti. Učinila sam sve što je u mojoj moći da se to putovanje koje me je tako plašilo desi umesto da se odvija, dogodi umesto da se dešava, kako bi sva pitanja koja su me navela da se odlučim da pođem na put ostala nedorečena, lebdeći oko mene a da nikad ne dodirnu zemlju, poput telefona koji puštamo da zvoni – kako bi sva ta pitanja ostala bez odgovora.

U svoj toj peronskoj vreći u kojoj su se glasovi mešali u jezike koje razumem i jezike koje ne razumem, činilo mi se da naslućujem izvesnu zabrinutost, kao da sve to nije uobičajeno; da, to što su se glasovi i jezici mešali odjednom je tom odredištu davalo važnost veću od one koju ima, kao da je ono mesto susreta, prestonica u koju hrle svi koji u ovom svetu nešto traže – da bi tu to i pronašli. I u tom žamoru, reči koje sam uspevala da uhvatim stapale su se s nepoznatim, stvarajući kompaktnu smešu u kojoj je bilo nemoguće bilo šta jasno razaznati, a koja me je pritiskala svojom čudnom i neodređenom atmosferom u kojoj ništa ne može da se stvori niti da preživi – nalik na neverovatno debeo sloj leda.

Zvučnik zakrča što bi protumačeno kao znak objave, ljudi zamukoše i pogledaše gore, svako ponaosob očekujući konačnu odluku koja će pasti s neba poput

nekog božanskog predskazanja. Objava pade istim ravnodušnim tonom, voz će kasniti petnaest minuta, ali to se nije odnosilo na proteklih petnaest već na narednih petnaest, što je činilo ukupno trideset minuta, pod pretpostavkom da se zaustavi na tome.

Pogledala sam bolje svoje saputnike, koji su postali moji sapatnici u čekanju, sa nekima od njih bih bila u istom kupeu, da ima kupea, i možda bismo počeli da pričamo čim bi voz krenuo, a rečenice koje bismo izgovorili bile bi nepovratno izgubljene jer bi razgovor koji bi usledio, da ga je bilo, bio doveden u pitanje kašnjenjem koje bi se komentarisalo, objašnjavalo, i sve drugo što bismo mogli da kažemo bilo bi stavljeno u drugi plan, prekriveno, zaboravljeno, i moglo bi da iskrсне samo u nekom drugom vremenu, u drugim okolnostima, sa drugim sagovornicima – ili nikad.

Posmatrala sam ih – naročito grupu srednjoškolaca, koji su se iznenada primirili, tiho žamoreći, bili su postavljali sve torbe na jednu gomilu oko koje su obrazovali krug kao da ih čuvaju, kao da su sledili neke starijske običaje i oponašali pređašnje generacije.

I što sam duže posmatrala te sapatnike u čekanju, to su mi delovali nestvarnije, umesto da ih vreme učini materijalnijim gubili su na životnosti, postajući samo siluete i obrisi, neme seni u kupeima nekog imaginarnog voza koji nikako da stigne.

Tako je to, mislila sam, niko ne odlučuje ni o čemu, mi smo igračke životnih prilika i život nas bacaka od događaja do događaja koji nas teraju na ovu ili onu stranu.